

„Ko zapazimo prva znamenja te bolezni, takoj moramo porezati vse od te gljive napadene mladike in odpraviti iz vinograda, ter jih sežgati. Nikakor pa se te mladike ne smejo za živinsko krmo porabiti, ker živina more vsled take piče hudo zboleti, trdovratne gljivice pa ohranijo pri vsem tem svojo kaljivost, čeravno so bile v želodcu živine, še celó dobro se počutijo v živinskem telesu ter kmalu pridejo z gnojem na dan, kjer se toliko obilniše razvijajo in z gnojem se morda zopet povračajo v zemljo vinograda nazaj. Vse, kar je bolnega na trti, se mora sežgati. S tem saj zabranimo preobilno razširjenje te gljive.

Žalibog ne ostaja, da, kedar ta gljiva hudo razsaja, skoro ne enega peresa zdravega, tako, da ni mogoče z odrezovanjem bolnih delov pomagati si, ker perja popolno oropana trta živeti ne more. Prav tako je potrebno, da se plevel ne podkoplje, ampak izruje in posušen sožge, ker tudi on je, kakor smo rekli, navadno zeló okužen s trosi te gljive. Tudi koli, paladiči morajo biti gladki, ne skorjasti, ker v taki razpokani skorji se obilno nabirajo trosi te gljive. (Gosp. Thümen svetuje celó, če le mogoče, pobarvane kole; a to ni mogoče, ker preobilni so drugi stroški, ki se uže tako pičlo povračajo vinorejcu.) Da je to istina, lahko se prepričamo, če odtrgamo staro skorjo na kolu; za njo bomo našli dokaj mrčesnih zaleg itd. Gladke kole pa more vsakater imeti. To naj je vinorejcem toplo priporočeno zaradi te gljive, pa tudi zaradi drugih mrčesov, kateri napadajo trte in kaj radi pokladajo svojo zalego prav v skorjo paladičev ali rakelj.

Močvirne vinograde moramo izsušiti, da iz njih odvodimo zastajajočo mokroto, katera silno škoduje trtnemu razvitku sploh. Kdor napravi nov vinograd in nahaja v spodnji plasti dovolj vode, ta naj ne opusti vsaj za pol čevlja globokeje prekopavati zemljo in na dno nametati trdega kamenja, katero se pokrije s šibjem in ruševjem ter potem zasuje. Tako napravimo odvodni rov, ki mokroto iz vinograda odpeljuje.“

Gosp. Thümen obdoljuje tudi polže kot prenositelje trosov te gljive. Nagi polži plezajo po okuženih trtah, na katerih se napolnijo s trosi, katere zanesó potem na druge nižje dele trte. Verjetno je tudi, da polži požró dokaj teh trosov, katere zopet izblatijo iz se. Dokazano je, da polži z veliko požrešnostjo povživajo gljivine trose. Tako se nahaja na perji češpljevih dreves polno gljivinih razjed, katere požrešno zasledujejo ter povživajo polži. Zato jih moramo pridno preganjati iz vinogradov s tem, da potrosimo po zemlji zelenega vitrijola, raztopljenega v vodi, ali pa živega apna ali v vodi razstanjšane žveplene kisline.

To pa so le sredstva, s katerimi se more zmanjšati škodljivost teh gljiv. Pravega zdatnega sredstva nam učenost dandanes ne ve podati. Al kakor se je posrečilo najti v navadnem žveplu zdatno pomoč proti grozdni bolezni „Oidium Tuckeri“, če tudi pozno, tako upajmo, da bo tudi proti trtnim kozam se katero sredstvo dovolj zdatno našlo.

Dosedaj so se rabila sledeča sredstva: žvepleni kalium, žvepleni apnenec, navadno žvepljenje in raztoplina železnega vitrijola. Navadno žvepljenje, kakoršno se tako uspešno rabi proti grozdni bolezni „Oidium“, proti kozam ne zda. Razloček med tema boleznima je velik in sicer ta, da grozdna gljiva „Oidium“ se razvija le na površji, koze „Glocosporium“ pa pod kožo. Do prve more torej lahko, do druge pa skoro ne pridreti žveplo, zato je pa tudi učinek žvepljenja pri prvi uspešen, pri drugi nezadostljiv. Žvepljenje je vsakako v tem dobro, ker mladi naraščaj gljiv in trosov, kateri se morda še na površji nahaja, pomori. Vsaj mene učijo

skušnje, da sem z žvepljenjem vendar-le hitreje videl okrevati kozave trte, kakor drugod, kjer jih niso žveplili.

Gospod Thümen ima največ zaupanja v železni vitrijol, ki se raztopi in s to raztoplino se pomočjo od koz napadeni trtni deli. Železni vitrijol v vodi raztopljen ni premočen in ne vniči trte, vendar pa se vleze v les, kjer pomori gljive. Vsakako se mora to pogostoma ponavljati, ker ta gljiva je silno trdovratna in se grozovito hitro pomnožuje. Ako ostane le eša sama gljiva, more iz nje kmalu zarediti se na milijone mladih gljiv.

Znanstvu se bo morebiti posrečilo, pregnati tudi to nadlogo, katere nas Bog obvaruj! Naši vinogradi se uže tako zeló nadlegovani, da bi se res kmalu smelo misliti, da bi bilo bolje krompir namesti trt saditi, ker krompirja vsaj nekaj vsako leto dobimo. Ker sem letos imel priliko opazovati to bolezen v deželi, znam ceniti njeno škodo, zato sem si smatral za dolžnost, opozoriti trtorejce na to nevarnost, katera je poleg filoksere in grozdne bolezni vinogradom gotovo ena najnevarnejših. (Dal. prih.)

Gospodarske novice.

Cena krompirja se bo podražila.

Časnik družbe kmetijske koroške v svojem zadnjem listu poroča, da so na Moravskem, Gališkem, Šleskem in deloma tudi na Českem in v doljni Avstriji prav malo krompirja letos pridelali in v nekaterih krajih tako malo, da še semena niso dobili. Omenjeni časnik tedaj misli, da bo krompir za seme spomladi drag.

Nevaren svet zoper govejo kugo.

Časnik družbe kmetijske koroške pripoveduje, da neka občina na Koroškem je imela sopsašnik, na katerega so sosedje od dveh strani živino na pašo gnali. Na eni poti je živina memo nekega usojarja šla, ki je imel pred hišo kadi napolnjene s čreslenico, katero je živina vselej pila, ko je memo šla. Tega pa ni bilo pri sosedih, ki so od druge strani goveda na pašo gnali. In kaj se zgodí? Med uno živino, ki je večkrat čreslenico pila, se ni prikazala kuga, med drugo pa je več glav za kugo poginilo. Iz tega pa sklepa poročevalec v omenjenem časniku, da čreslenica varuje živino goveje kuge. Al poročevalec je pozabil na to, da je živina bila iz dveh vasi in da le v eno vas se je zatrosila kuga, v drugo pa ne. Ko bi se bila kuga zatrosila tudi v to vas, ne bile bi je ubranile vse kadi čreslenice. Nevarno je po takem nasproti gotovim skušnjam, po katerih se ve, da ni nobenega pomočka za obrambo kuge, če med živino pride kužnina, priporočati v časnikih sredstva zoper govejo kugo in tako nevarnost njeao širiti med nevedne ljudi!

Znanstvene stvari.

46. odborova skupščina Matice Slovenske

v Ljubljani 29. novembra 1879.

Navzoči v tej seji so bili predsednik dr. Jan. Bleiweis in odborniki gospodje: dr. Jarc, Ant. Keržič, prof. Marn, Matej Močnik, Luka Robič, Fel. Stegnar, Ivan Tomšič, prof. Vavru, Ivan Vilhar, dr. Zupanec in odbornik in tajnik And. Praprotnik.

Predsednik konstatuje pravilno število odbornikov in prične sejo z nagovorom, v katerem med drugim